

Miljø- og
Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000- plejeplan

for lysåbne naturtyper og arter
på Naturstyrelsens arealer
2. planperiode 2016-2021
i Natura 2000-område
N162 Skælskør Fjord og
havet og kysten mellem Agersø og Glænø

Titel:

Natura 2000-plejeplan for lysåbne naturtyper og arter på Naturstyrelsens arealer.

2. planperiode 2016-2021 i Natura 2000-område N162
Skælskør Fjord og
havet og kysten mellem Agersø og
Glænø

Udgiver:

Naturstyrelsen
Gjøddinggård
Førstballevej 2
7183 Randbøl
www.nst.dk

År:

2017

Foto:

Jan Kofod Winther

Kort:

Naturstyrelsen, på baggrund af kortmaterialer i henhold til tilladelse G18/1997 (Kort og Matrikelstyrelsen)

ISBN nr.

978-87-7179-048-1

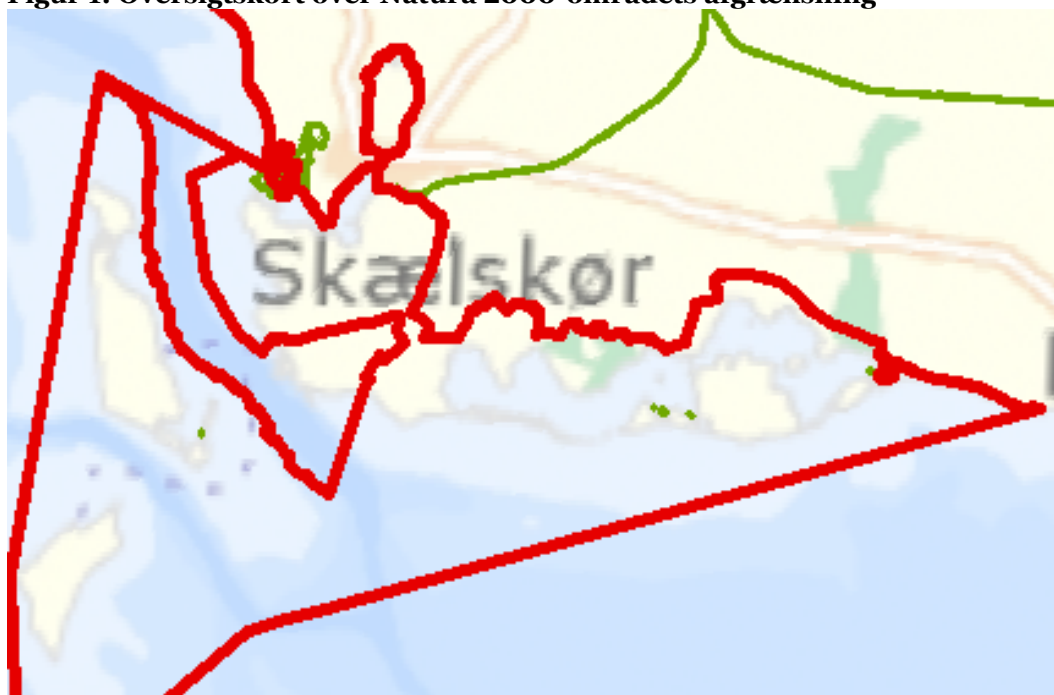
Må citeres med kildeangivelse.

1. Generelt

Der er 20. april 2016 offentliggjort Natura 2000-planer for 252 områder i Danmark.

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område N162 Skælskør Fjord og havet og kysten mellem Agersø og Glænø og plejeplanen vedrører Naturstyrelsens arealer på ca. 30 ha.

Figur 1: Oversigtskort over Natura 2000-områdets afgrænsning

- Natura2000 område
- Naturstyrelsens areal

I denne plejeplan er arealer og indsatser opdelt på henholdsvis lysåbne naturtyper og arter knyttet til de lysåbne naturtyper. Natura 2000 plejeplaner for de skovbevoksede naturtyper, samt mere detaljerede oplysninger om indsatsen i Natura 2000-områderne findes på Naturstyrelsens hjemmeside vedr. Natura 2000. Bemærk, at Naturstyrelsens samlede arealforvaltning i området er omfattet af flere planbestemmelser og retningslinjer end dem, der findes i denne plan. For supplerende læsning henvises til Naturstyrelsens driftsplaner for det pågældende område, som findes på Naturstyrelsens hjemmeside vedr. driftsplanlægning.

Naturstyrelsen har udarbejdet et resumé af plejeplanen, som indgår i en kommunal Natura 2000-handleplan. Dette resumé er vedlagt som bilag 1.

Plejeplanen gælder for perioden 2016 -2021 og skal således senest være gennemført med udgangen af år 2021. Plejeplanen vil forsat være gældende efter 2021 og efterfølgende alene blive ajourført, når der foretages ændringer i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, ændringer i Natura 2000- eller driftsplanlægningen eller ændringer i øvrige forhold, der måtte give anledning til at ajourføre plejeplanen.

Grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planen udgør grundlaget for plejeplanens prioriteringer og valg. I de tilfælde hvor der har været forudset en modstrid mellem hensyn til forskellige arter og/eller naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, har Natura 2000-planen allerede foretaget denne prioritering.

Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA overvågningsprogram. Desuden afrapporterer Danmark den nationale indsats vedrørende habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne til EU-kommissionen hvert 6. år.

I 2016-18 foretager Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (SVANA) genkortlægning og tilstandsvurdering på alle arealer (lysåbne naturtyper og skovnaturtyper), og resultatet forventes at indgå i kommende basisanalyser for hvert enkelt område i 2019.

Få adgang til MiljøGIS overvågningsdata fra basisanalysen her:

<http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=natura2000planer2h2014>

2. Områdebeskrivelse

Natura 2000-område N 162 strækker sig fra Kobæk Strand ved Skælskør til Klinteby Klint øst for Bisserup. Området omfatter desuden Agersø og Omø og et betydeligt havareal. Områdets samlede areal er 18.500 ha, hvoraf landarealet udgør ca. 4.500 ha.

Kyststrækningen er karakteriseret af laguner og nor afsnøret af øer, fed og større sandaflejringer. Dertil kommer brakvandsfjorden og det næsten ferske nor ved Skælskør samt det inddæmmede område, der danner Borreby Mose. En stor del af det marine område er forholdsvis lavvandet og derfor vigtigt for mange havfugle, der lever af bunddyr. Langs kysten findes store strandengsarealer, der tjener som yngle- og rasteområde for et rigt fugleliv.

For en uddybende beskrivelse af udpegningsgrundlaget for området m.v., henvises til [Natura 2000-planen](#). På SVANAs hjemmeside kan der også findes forklaring af begreber mv.

Figur 2: Kort over Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området

Inden for området ejer Naturstyrelsen et strandengsområde ved Kobæk Strand vest for Skælskør på knap 30 ha. Desuden en del småholme ved Agersø og Glænø, som indgår i driften sammen med de tilstødende private arealer.

Tabel a: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	naturtype	Total
1310	Enårig strandengvegetation	0,1
1330	Strandeng	24,7
2130	Grå/grøn klit	0,4
2120	Hvid klit	2,1
I alt		27,4

Desuden er der i udpegningsgrundlaget nævnt følgende arter, der forekommer, eller har potentiale til at kunne indfinde sig, i Naturstyrelsens dele af Natura 2000-området:

- Stor vandsalamander
- Sangsvane (T)
- Sædgås (T)
- Grågås (T)
- Bramgås (T)
- Skeand (T)
- Havørn (T)
- Rørhøg (Y)
- Klyde (Y)
- Almindelig Ryle (Y)
- Splitterne (Y)
- Havterne (Y)
- Dværgterne (Y)
- Mosehornugle (T,Y)

”T” angiver at arten er på udpegningsgrundlaget som trækfugl, ”Y” som ynglefugl.

3. Status for gennemførelse og erfaringer fra 1. plejeplanperiode

Plejeplanen for 1. planperiode omfattede 4 plejetiltag, nemlig afgræsning, slåning, slæt og bekæmpelse af invasive arter.

Hele Naturstyrelsens areal ved Kobæk Strand bortset fra et smalt klitbælte mod Storebælt bliver afgræsset. I 1. planperiode blev bekæmpelse af invasive arter alene målsat for naturtypen strandeng. Rynket rose findes imidlertid både på strandengen og i klitten vest for denne, og indsatsen mod invasive arter er følgelig rettet mod flere naturtyper, jf. tabel d. I planperioden er kreaturhegnet flyttet fra strandengen længere ud mod kysten for at inddrage en del af klitarealet med rynket rose i afgræsningen.

Naturstyrelsen har gennemført en evaluering i form af en statusopgørelse og overvejelser om hvilke erfaringer, der kan drages af første planperiode. Med baggrund i denne evaluering kan Naturstyrelsen konkludere, at de planlagte indsatser er gennemført i plejeperioden for Naturstyrelsens arealer og at disse indsatser har bidraget positivt til opfyldelse af Natura 2000-planens målsætninger.

Tabel b: Status for gennemførelse af plejeplanens mål for 1. planperiode 2009-2015

Gennemførte indsatser (antal)	4	Gennemførte indsatser (areal)	26 ha
Ikke-gennemførte indsatser (antal)	0	Ikke-gennemførte indsatser (areal)	0 ha

Generelle bemærkninger og konkrete erfaringer i forhold til 1. generations plejeplanlægning

Generelle bemærkninger

Alle planlagte plejetiltag er gennemført og plejemålene vurderes at være nået.

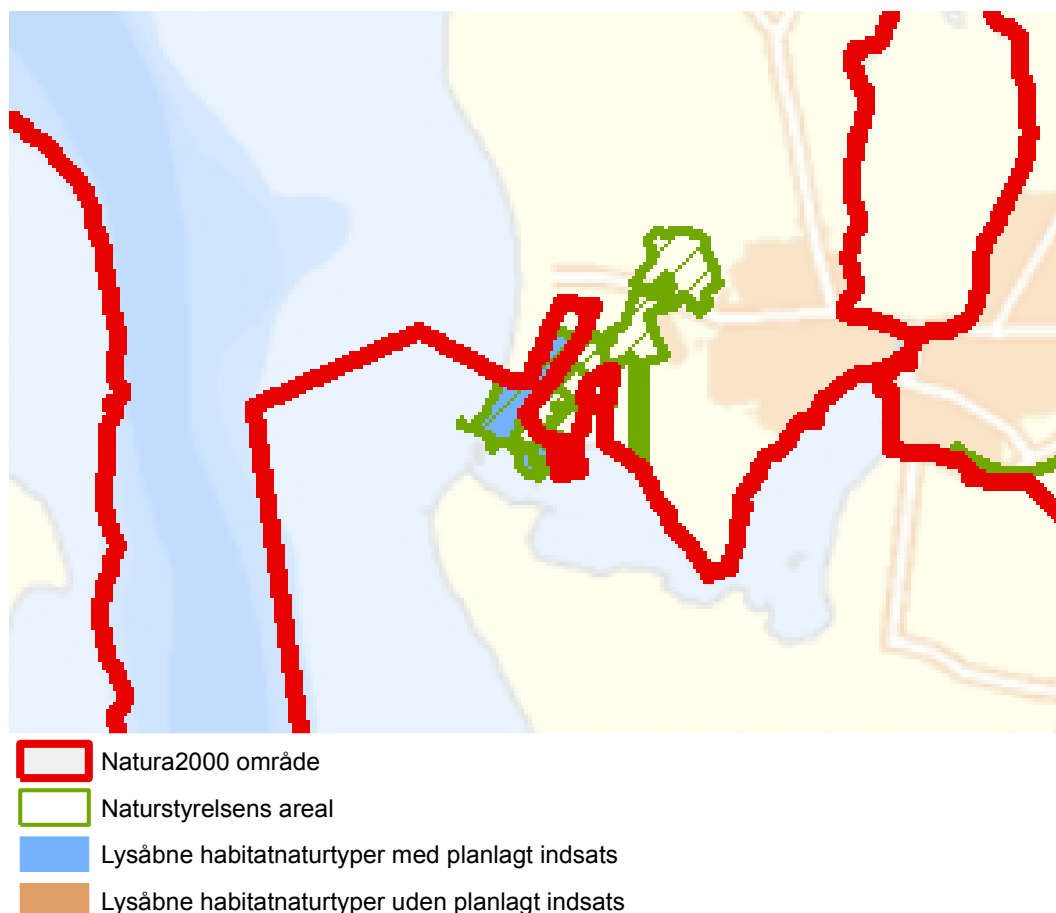
Effekten af indsatsen i 1. planperiode kan dog ikke aflæses ved en sammenligning af naturtilstanden ved 1. og 2. tilstandsvurdering, idet strandengsarealet i forbindelse med genkortlægningen i 2010 – 2011 blev opdelt i delområder efter driftspraksis. I stedet for et stort areal i god naturtilstand fandtes ved denne registrering 2 forekomster i høj naturtilstand, 1 i god og 1 i moderat naturtilstand. Sidstnævnte er den nordligste del af strandengen langs Kobækken, hvor saltpræget er mindre end ved kysten.

Konkrete erfaringer

- På det sydlige strandensareal og i klitten vest herfor er der forekomster af rynket rose. Hegnet omkring den afgræssede strandensparcel er flyttet ud i klitten for på den måde at få bekæmpet den invasive art i begge naturtyper. Dette har gjort indsatsbehovet mindre, men der skal fortsat ske målrettet bekæmpelse også ude i den grå / grønne og hvide klit.
- Engene bag Kobækstrand bliver oversvømmet ved vinterhøjvande. I ekstreme situationer er det gået ud over sommerhusområdet Kobæk Sydstrand. Grundejerforeningen arbejder på at etablere en højvandssluse på Naturstyrelsens areal.

4. Mål og plejetiltag

Figur 3: Oversigt over lysåbne naturtyper og planlagte indsatser i Natura 2000-området

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Tilstanden af levestederne for almindelig ryle forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- Tilstanden af levestederne for havterne, splitterne og dværgterne forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- Tilstanden af levestederne for klyde forbedres, således at 75 % af de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtypen grå/grøn klit med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.

- Naturstyrelsen skal være særlig opmærksom på almindelig ryle, splitterne, dværgterne og mosehornugle, som er i tilbagegang.

I dette afsnit beskrives Naturstyrelsens *mål* for de ovenstående lysåbne naturtyper og arter i denne planperiode. Der kan være flere mål for et givent areal med en naturtype, og det samme kan være tilfældet for en art.

Desuden præsenteres de typer af *plejetiltag*, som Naturstyrelsen vil anvende på baggrund af Naturstyrelsens erfaringer og bedste viden om naturpleje, der blandt andet omtales i det vejledende indsatskatalog for N2000-plejeplanlægning for lysåbne naturtyper, Skov- og Naturstyrelsens Naturplejestrategi (1999), Naturstyrelsens plejebog om 'Græsning og høslæt i naturplejen', Naturstyrelsens plejebogsserie for henholdsvis overdrev, ferske enge, søer, strandenge, hede, mose, små vandhuller samt Naturstyrelsens Naturportal.

På et areal kan der forekomme mere end én slags plejetiltag, ligesom der kan være fastlagt flere tiltag for en art.

Arealtallene i tabellerne udtrykker Naturstyrelsens vurdering af omfanget af de enkelte plejetiltag, der vil blive gennemført i plejeplanens periode. På Naturstyrelsens hjemmeside vedr. Natura 2000 findes links til kort med detaljerede oplysninger om mål og indsatser på lokalitetsniveau.

Plejemål og plejetiltag for lysåbne naturtyper

Der vil på de lysåbne naturtyper i dette Natura 2000-område blive foretaget *løbende* pleje, med henblik på opretholdelse af naturtypen i form af henholdsvis afgræsning, slåning og bekæmpelse af en invasiv art, nemlig rynket rose.

Tabel c: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	1330	Strandeng	Sikring af naturtypen	24,6
			Naturlig dynamik	1,9
			Naturtypebevarende pleje	21,2
	1310	Enårig strandengsvegetation	Sikring af naturtypen	0,1
			Naturtypebevarende pleje	0,1
	2120	Hvid klit	Sikring af naturtypen	2,1
			Naturtypebevarende pleje	2,1
	2130	Grå/grøn klit	Sikring af naturtypen	0,4

Tabel d: Planlagte løbende plejetiltag af hensyn til lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)				Omfattet af eksisterende planlægning	Total
	Naturtype	Plejetiltag			
Eksisterende habitatnatur	1330	Strandeng	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	1,4
			Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	12,8
			Græsning	Eksisterende	22,6
			Andet areal uden drift	Eksisterende	0,5
	1310	Enårig strandengsvegetation	Græsning	Eksisterende	0,1
	2120	Hvid klit	Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	0,3
			Græsning	Eksisterende	2,1
			Slåning - d.v.s. uden fjernelse af det afslåede	Eksisterende	0,4
	2130	Grå/grøn klit	Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	0,1
			Græsning	Eksisterende	0,4
			Slåning - d.v.s. uden fjernelse af det afslåede	Eksisterende	0,1

I tabel d ses kategorien "Eksisterende". Den dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning, eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.

Plejemål og plejetiltag for arter

Som hovedregel vil arterne på udpegningsgrundlaget have gavn af plejetiltagene for naturtyperne i de områder som arten er eller potentielt kan blive tilknyttet. Disse plejetiltag fremgår af tabel d.

For arterne almindelig ryle, havterne, splitterne, dværgterne, klyde og mosehornugle, der er nævnt i de områdespecifikke retningslinjer, vurderes indsatskravene også at være tilgodeset med plejetiltagene for strandeng. Engryle tilgodeses som potentiel ynglefugl ved at holde vegetationen lav også på de øvre delvis ferske enge bag Kobækstrand. Ternearterne og klyde har potentielt anvendelige ynglepladser på småholme ved Agersø og Glænø, der forvaltes sammen med naboarealerne. Der er afgræsning på samtlige naboarealer og de fleste af holmene afgræsses derfor også. Da holmene er meget små og udgør en meget lille del af det samlede levestedsareal, sker specifikke artsplejetiltag koordineret med Slagelse kommune og Natura 2000-handleplanen.

Naturstyrelsen planlægger ikke yderligere indsats for øvrige arter på udpegningsgrundlaget end de plejetiltag, der er oplyst under plejeplanerne for de lysåbne naturtyper.

En mere detaljeret beskrivelse af specifikke artsplejetiltag fremgår af Naturstyrelsens hjemmeside vedr. Natura 2000.

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper og arter på Naturstyrelsens arealer i N162 forventes at bidrage til, at naturtyper og arter på sigt opnår gunstig bevaringsstatus. Da Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området er relativt små og for småholmenes vedkommende plejes i samdrift med private arealer, vil målopfyldelsen dog ikke kunne opnås for styrelsens arealer alene. Opnåelse af gunstig bevaringsstatus vil i henhold til Natura 2000-planen for området indebære:

- For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til naturtilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til naturtilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres naturtilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås naturtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for de udpegede ynglefugle og øvrige arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder for arterne.
- Natura 2000-området bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for levedygtige bestande af de udpegede fuglearter på nationalt og/eller internationalt niveau:
 - o De kortlagte levesteder for havterne og dværgterne inden for Natura 2000-området bringes til eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II. Hvis området huser en ynglebestand på mere end 150 par havterne og 20 par dværgterne er det tillige en indikation på levestedets og omgivelsernes egnethed som yngleområde. Levestedernes geografiske placering fremgår af basisanalysen for området.
 - o Af de kortlagte levesteder for klyde inden for Natura 2000-området bør mindst 75 % enten bringes til, eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II. Hvis området huser en ynglebestand på mere end 40 ynglepar er det tillige en indikation på levestedets og omgivelsernes egnethed som yngleområde. Levestedernes geografiske placering fremgår af basisanalysen for området.
 - o De kortlagte levesteder for splitterne inden for Natura 2000-området bringes til eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II. Levestedernes geografiske placering fremgår af basisanalysen for området.
 - o Tilstanden og det samlede areal af levested for mosehornugle som ynglefugl sikres eller øges, således at der er tilstrækkeligt med egnede ynglesteder for arten i området. Afgørelser i forbindelse med konsekvensvurdering baseres på en konkret vurdering.
 - o Tilstanden og det samlede areal af levesteder for skeand, grågås, bramgås og sangsvane som trækfugl i området sikres eller øges, således at der findes tilstrækkelige egnede raste- og fødesøgningssteder for arterne, så området kan huse en tilbagevendende rastebestand på 490 skeand, 14.600 grågås, 990 bramgås og 1.290 sangsvane.
 - o Tilstanden og det samlede areal af levestederne for arterne sædgås, ederfugl, havørn og mosehornugle som trækfugl i området sikres eller øges, således at der findes egnede raste- og fødesøgningssteder for arterne. Afgørelser i forbindelse med konsekvensvurdering baseres på en konkret vurdering.

Bilag

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område 162 Skælskør Fjord og havet og kysten mellem Agersø og Glænø

Natura 2000-område nr. 162 strækker sig fra Kobæk Strand ved Skælskør til Klinteby Klint øst for Bisserup. Området omfatter desuden Agersø og Omø og et betydeligt havareal. Områdets samlede areal er 18.500 ha, hvoraf landarealet udgør ca. 4.500 ha.

Kyststrækningen er karakteriseret af laguner og nor afsnøret af øer, fed og større sandaflejringer. Dertil kommer brakvandsfjorden og det næsten ferske nor ved Skælskør samt det inddæmmede område, der danner Borreby Mose. En stor del af det marine område er forholdsvis lavvandet og derfor vigtigt for mange havfugle, der lever af bunddyr. Langs kysten findes store strandengsarealer, der tjener som yngle- og rasteområde for et rigt fugleliv.

Inden for området ejer Naturstyrelsen et strandengsområde ved Kobæk Strand vest for Skælskør på knap 30 ha. Desuden en del småholme ved Agersø og Glænø, som indgår i driften sammen med de tilstødende private arealer.

Plejeplanen er udarbejdet i overensstemmelse med Natura 2000-planens målsætninger og adresserer konkret følgende områdespecifikke retningslinjer fra Natura 2000-planens indsatsprogram:

- Tilstanden af levestederne for almindelig ryle forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- Tilstanden af levestederne for havterne, splitterne og dværgterne forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- Tilstanden af levestederne for klyde forbedres, således at 75 % af de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtypen grå/grøn klit med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.
- Naturstyrelsen skal være særlig opmærksom på almindelig ryle, splitterne, dværgterne og mosehornugle, som er i tilbagegang.

Tabel I: Kortlagte lysåbne naturtyper i plejeplanen

Lysåbne naturtyper (ha)		
	Naturtype	Total
1310	Enårig strandengsvegetation	0,1
1330	Strandeng	24,7
2130	Grå/grøn klit	0,4
2120	Hvid klit	2,1
I alt		27,4

Indsats for de lysåbne naturtyper

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for de lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget.

Tabel II: Plejemål for lysåbne naturtyper

Målsatte habitatnaturtyper (ha)				
		Naturtype	Målsætning	Total
Eksisterende habitatnatur	1330	Strandeng	Sikring af naturtypen	24,6
			Naturlig dynamik	1,9
			Naturtypebevarende pleje	21,2
	1310	Enårig strandengsvegetation	Sikring af naturtypen	0,1
			Naturtypebevarende pleje	0,1
	2120	Hvid klit	Sikring af naturtypen	2,1
			Naturtypebevarende pleje	2,1
	2130	Grå/grøn klit	Sikring af naturtypen	0,4

Tabel III: Planlagte løbende plejetiltag for lysåbne naturtyper

Areal omfattet af indsatsen (ha)					
		Naturtype	Plejetiltag	Omfattet af eksisterende planlægning	Total
Eksisterende habitatnatur	1330	Strandeng	Ingen indsats i planperioden	Eksisterende	1,4
			Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	12,8
			Græsning	Eksisterende	22,6
			Andet areal uden drift	Eksisterende	0,5
	1310	Enårig strandengsvegetation	Græsning	Eksisterende	0,1
	2120	Hvid klit	Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	0,3
			Græsning	Eksisterende	2,1
			Slåning - d.v.s. uden fjernelse af det afslåede	Eksisterende	0,4
	2130	Grå/grøn klit	Bekæmpelse af invasive arter	Eksisterende	0,1
			Græsning	Eksisterende	0,4
			Slåning - d.v.s. uden fjernelse af det afslåede	Eksisterende	0,1

I tabel III ses kategorien "Eksisterende". Den dækker over de tilfælde, hvor det pågældende plejetiltag allerede er omfattet af den eksisterende driftsforvaltning, eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at plejetiltaget vil blive gennemført i plejeplanperioden.

Særlig indsats for arter

Plejen af områdets lysåbne naturtyper vil samtidig tilgodese en række arter på udpegningsgrundlaget.

For arterne almindelig ryle (engryle), havterne, splitterne, dværgterne, klyde og mosehornugle, der er nævnt i de områdespecifikke retningslinjer, vurderes indsatskravene også at være tilgodeset med plejetiltagene for strandeng. Engryle tilgodeses som potentiel ynglefugl ved at holde vegetationen lav også på de øvre delvis ferske enge bag Kobækstrand.

Ternearterne og klyde har potentielt anvendelige ynglepladser på småholme ved Agersø og Glænø, der forvaltes sammen med naboarealerne. Der er afgræsning på samtlige naboarealer og de fleste af holmene afgræsses derfor også. Da holmene er meget små og udgør en meget lille del af det samlede levestedsareal, sker specifikke artsplejetiltag koordineret med Slagelse kommune og Natura 2000-handleplanen.

Forventningen til den samlede indsats

Den samlede indsats for naturtyper og arter på Naturstyrelsens arealer forventes at bidrage til, at naturtyper og arter på sigt opnår gunstig bevaringsstatus. Da Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området er relativt små og for småholmenes vedkommende plejes i samdrift med private arealer, vil målopfyldelsen dog ikke kunne opnås for styrelsens arealer alene. Opnåelse af gunstig bevaringsstatus vil i henhold til Natura 2000-planen for området indebære:

- For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til naturtilstandsklasse I eller II er målsætningen, at udviklingen i deres areal og tilstand er stabil eller i fremgang.
- For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til naturtilstandsklasse III-V er målsætningen, at udviklingen i deres naturtilstand er i fremgang, således at der på sigt opnås naturtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.
- For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for de udpegede ynglefugle og øvrige arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder for arterne.
- Natura 2000-området bidrager til at sikre eller genoprette levesteder for levedygtige bestande af de udpegede fuglearter på nationalt og/eller internationalt niveau:
 - o De kortlagte levesteder for havterne og dværgterne inden for Natura 2000-området bringes til eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II. Hvis området huser en ynglebestand på mere end 150 par havterne og 20 par dværgterne er det tillige en indikation på levestedets og omgivelsernes egnethed som yngleområde. Levestedernes geografiske placering fremgår af basisanalysen for området.
 - o Af de kortlagte levesteder for klyde inden for Natura 2000-området bør mindst 75 % enten bringes til, eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II. Hvis området huser en ynglebestand på mere end 40 ynglepar er det tillige en indikation på levestedets og omgivelsernes egnethed som yngleområde. Levestedernes geografiske placering fremgår af basisanalysen for området.
 - o De kortlagte levesteder for splitterne inden for Natura 2000-området bringes til eller fastholdes i tilstandsklasse I eller II. Levestedernes geografiske placering fremgår af basisanalysen for området.

- o Tilstanden og det samlede areal af levested for mosehornugle som ynglefugl sikres eller øges, således at der er tilstrækkeligt med egnede ynglesteder for arten i området. Afgørelser i forbindelse med konsekvensvurdering baseres på en konkret vurdering.
- o Tilstanden og det samlede areal af levesteder for skeand, grågås, bramgås og sangsvane som trækfugl i området sikres eller øges, således at der findes tilstrækkelige egnede raste- og fødesøgningssteder for arterne, så området kan huse en tilbagevendende rastebestand på 490 skeand, 14.600 grågås, 990 bramgås og 1.290 sangsvane.
- o Tilstanden og det samlede areal af levestederne for arterne sædgås, ederfugl, havørn og mosehornugle som trækfugl i området sikres eller øges, således at der findes egnede raste- og fødesøgningssteder for arterne. Afgørelser i forbindelse med konsekvensvurdering baseres på en konkret vurdering.

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Naturstyrelsen

Gjøddinggård
Førstballevej 2
7183 Randbøl

www.nst.dk